

2. ÚZEMÍ A PODNEBÍ

Česká republika je vnitrozemským státem, ležícím uprostřed mírného pásu severní polokoule ve střední části Evropy. Svou rozlohou 78 871 km² je mezi 28 státy Evropské unie na 15. místě, počtem obyvatel 10 693 939 na 11. místě a hustotou zalidnění 136 obyvatel na 1 km² na 9. místě (podle údajů k 1. lednu 2020). Státní hranice tvoří sousedství s Německem (818,9 km), Polskem (795,8 km), Rakouskem (460,4 km) a Slovenskem (251,8 km). Hodnoty odpovídají poslednímu přeměření a jsou platné k 10. únoru 2020.

Od 1. ledna 2000 platí v České republice nové územní uspořádání a stávající okresy jsou seskupeny do 14 krajů včetně Hl. m. Prahy jako samostatného kraje. Na konci roku 2002 byla ukončena činnost okresních úřadů a významná část jejich kompetencí byla přenesena na 205 obcí s rozšířenou působností, které zahájily svoji činnost od 1. ledna 2003.

Územím České republiky prochází hlavní evropské rozvodí oddělující povodí Severního, Baltského a Černého moře. Rozvodním uzlem těchto tří moří je Klepáč (1 144 m n. m.) v masivu Králického Sněžníku. Hlavní říční osy jsou v Čechách Labe (369 km) s Vltavou (433 km), na Moravě především Morava (246 km) s Dyjí (306 km) a na severu Moravy a ve Slezsku Odra (135 km) s Opavou (131 km).

Z hlediska fyzicko-geografického leží Česká republika na rozhraní dvou různých horských soustav, lišících se od sebe stářím i geologickým a geomorfologickým vývojem. Západní a střední část České republiky vyplňuje Česká vysočina, vytvořená v podstatě koncem prvohor a mající převážně ráz pahorkatin, a středohory (Šumava, Český les, Krušné hory, Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky). Do východní části státu zasahují Západní Karpaty, které nabýly své nynější podoby v třetihorách (Beskydy). Rozhraní mezi oběma horskými systémy vyplňuje pásmo úvalů.

Podnebí České republiky se vyznačuje vzájemným pronikáním a míšením oceánských a kontinentálních vlivů. Je charakterizováno západním prouděním s převahou západních větrů, intenzivní cyklonální činností způsobující časté střídání vzduchových hmot a poměrně hojnými srážkami. Přímořský vliv se projevuje hlavně v Čechách, na Moravě a ve Slezsku přibývá kontinentálních podnebních vlivů. Velký vliv na podnebí České republiky má nadmořská výška a reliéf. Z celkové plochy státního území leží 52 817 km² (66,97 %) v nadmořské výšce do 500 m, 25 222 km² (31,98 %) ve výšce od 500 m do 1 000 m a pouze 827 km² (1,05 %) ve výšce nad 1 000 m. Střední nadmořská výška České republiky je 430 m.

Rovněž flóra a fauna vyskytující se na území České republiky svědčí o vzájemném pronikání hlavních směrů, kterými se v Evropě šířilo rostlinstvo a živočišstvo. Lesy, převážně jehličnaté, zaujmají přibližně 34 % celkové rozlohy České republiky.

Také půdní pokryv se vyznačuje značnou variabilitou, a to jak zrnitostním složením půd, tak i rozšířením jednotlivých půdních typů. Nejrozšířenějším typem půd v České republice jsou hnědé půdy.

* * *

Další informace jsou dostupné na internetových stránkách Českého statistického úřadu:

- www.czso.cz/csu/czso/regiony_mesta_obce_souhrn

nebo dalších institucí:

- www.chmi.cz/ - Český hydrometeorologický ústav

- www.vugtk.cz/ - Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický, v.v.i.

Zeměpisné zajímavosti České republiky v roce 2019
Geographic features of the Czech Republic in 2019

Zeměpisná zajímavost / Geographic feature		Hodnota/Size	Lokalita/Locality
Největší obec <i>Largest municipality</i>	Praha	1 324 277 obyvatel <i>inhabitants</i>	hlavní město <i>Capital City</i>
Nejmenší obec <i>Smallest municipality</i>	Vysoká Lhota	15 obyvatel <i>inhabitants</i>	okres Pelhřimov <i>Pelhřimov District</i>
Nejvýše položené sídlo <i>Highest settlement</i>	Filipova Huť	1 093 m n. m. <i>Altitude 1 093 m</i>	okres Klatovy <i>Klatovy District</i>
Nejnižše položené sídlo <i>Lowest settlement</i>	Hřensko	130 m n. m. <i>Altitude 130 m</i>	okres Děčín <i>Děčín District</i>
Nejvýše položený bod <i>Highest point</i>	Sněžka <i>Mount Sněžka</i>	1 602 m n. m. <i>Altitude 1 602 m</i>	pohoří Krkonoše <i>Krkonoše Mountains</i>
Nejnižše položený bod <i>Lowest point</i>	výtok Labe u Hřenska <i>Discharge of the Labe River at Hřensko</i>	115 m n. m. <i>Altitude 115 m</i>	okres Děčín <i>Děčín District</i>
Nejhlubší propast <i>Deepest chasm</i>	Hranická propast <i>Hranická Abyss</i>	473,5 m ¹⁾	okres Přerov <i>Přerov District</i>
Největší národní park <i>Largest national park</i>	Národní park Šumava <i>Šumava National Park</i>	680,6 km ²	pohoří Šumava <i>Šumava Mountains</i>
Největší chráněná krajinná oblast <i>Largest protected landscape area</i>	CHKO Beskydy <i>Beskydy PLA</i>	1 160 km ²	pohoří Beskydy <i>Beskydy Mountains</i>
Nejdelší řeka <i>Longest river</i>	Vltava <i>Vltava River</i>	433 km	Čechy <i>Bohemia</i>
Největší plocha povodí <i>Largest catchment area</i>	povodí Labe <i>Labe River catchment</i>	51 103,9 km ²	Čechy <i>Bohemia</i>
Největší jezero <i>Largest natural lake</i>	Černé jezero <i>Lake Černé</i>	18,4 ha	pohoří Šumava <i>Šumava Mountains</i>
max. hloubka / <i>maximum depth</i>		39,8 m	
Největší rybník <i>Largest manmade lake</i>	rybník Rožmberk <i>Lake Rožmberk</i>	489 ha	okres Jindřichův Hradec <i>Jindřichův Hradec District</i>
max. hloubka / <i>maximum depth</i>		6,2 m	
Největší přehradní nádrž <i>Largest dam reservoir</i>	přehradní nádrž Lipno <i>Lipno Dam Lake</i>	4 870 ha	pohoří Šumava <i>Šumava Mountains</i>
max. hloubka / <i>maximum depth</i>		20 m	
Nejteplejší minerální pramen <i>Hottest thermal spring</i>	Vřídlo <i>Vřídlo Spring</i>	72 °C	Karlovy Vary
Nejvyšší denní maximální teplota vzduchu <i>Highest daily maximum air temperature</i>	Doksany, 26. 6. 2019	38,9 °C	okres Litoměřice <i>Litoměřice District</i>
Nejnižší denní minimální teplota vzduchu <i>Lowest daily minimum air temperature</i>	Kvilda-Perla, Jezerní slať, 5. 2. 2019	-33,3 °C	okres Prachatice <i>Prachatice District</i>
Nejvyšší denní úhrn srážek <i>Highest daily precipitation</i>	Ivanovice na Hané, 13. 6. 2019	122,3 mm	okres Vyškov <i>Vyškov District</i>
Nejvyšší výška sněhové pokrývky <i>Deepest snow cover</i>	Labská bouda, 16. 3. 2019 <i>Labská Chalet</i>	265 cm	okres Trutnov <i>Trutnov District</i>

¹⁾ dosud největší potvrzená hloubka k 27. 9. 2016

¹⁾ *The deepest point recorded so far as at 27 September 2016.*